

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 318/09-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 29. septembra 2009 predbežne prerokoval sťažnosť J. M., D. M., O. M. a M. M., všetci bytom B., vo veci namietaného porušenia čl. 19 ods. 1 v spojení s čl. 12 ods. 1 a 2, čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní vedenom Okresným súdom Bratislava IV pod sp. zn. 18 C 59/2007 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. M., D. M., O. M. a M. M. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. augusta 2009 doručená sťažnosť J. M., D. M., O. M. a M. M., všetci bytom B. (spolu len „sťažovatelia“), vo veci namietaného porušenia čl. 19 ods. 1 v spojení s čl. 12 ods. 1 a 2, čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v konaní vedenom Okresným súdom Bratislava IV (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 18 C 59/2007. Sťažnosť bola odovzdaná na poštovú prepravu 8. augusta 2009.

Zo sťažnosti a z pripojených listinných dôkazov vyplýva, že sťažovatelia sa v čase od 22. júna 2001 do 13. októbra 2005 nachádzali vo Švajčiarsku v rámci azylového konania. Bez vedomosti J. M. bol jeho rodinný dom v B. predaný v rámci tzv. dobrovoľnej dražby, a to bez toho, aby mu bol ustanovený súdom opatrovník, a bez doručenia akéhokoľvek oznámenia o začatí výkonu záložného práva. Po návrate z azylového konania zo Švajčiarska 13. októbra 2005 sa sťažovatelia stali bezdomovcami. J. M. 29. júla 2007 podal žalobu o vydanie rodinného domu s poukazom na neplatný právny dôvod na začatie dražby domu, ako aj vzhľadom na nepremlčateľnosť vlastníckeho práva. Zdôraznil, že sa sťažovatelia z objektívnych dôvodov tak v čase podania návrhu na vykonanie dražby, ako aj v jej priebehu a počas prekluzívnej lehoty nenachádzali na území Slovenskej republiky. Rozsudkom okresného súdu č. k. 18 C 59/2007-241 z 31. marca 2009 bola žaloba J. M. o vydanie rodinného domu v B. zamietnutá. Podľa názoru okresného súdu J. M. bol vlastníkom domu. Z dôvodu nesplateného úveru sa stal dom predmetom dražby, čím J. M. o tento svoj majetok prišiel. Svoje vlastnícke právo odvodzuje od neplatnosti vykonanej dražby. Žalobou z 11. decembra 2006 v konaní vedenom Okresným súdom Bratislava I pod sp. zn. 14 C 114/06 sa domáhal určenia neplatnosti dražby, avšak žalobu vzal späť, hoci podľa § 21 ods. 2 zákona č. 527/2002 Z. z. o dobrovoľných dražbách a o doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o dobrovoľných dražbách“) neplatnosť dražby musí výslovne určiť súd. V súčasnosti je v katastri nehnuteľností ako vlastník zapísaný subjekt, ktorý dom nadobudol kúpou z 8. augusta 2007. J. M. preto neunesol dôkaznú povinnosť preukázať svoje vlastnícke právo. Proti rozsudku okresného súdu podal J. M. odvolanie datované síce 25. mája 2009, avšak okresnému súdu podľa prezentačnej pečiatky podateľne doručené osobne do podateľne 21. mája 2009. O odvolaní dosiaľ rozhodnuté nebolo.

Podľa názoru sťažovateľov domáhanie sa spravodlivosti trvá v ich prípade príliš dlho, keďže sú bezdomovcami od 13. októbra 2005 a štát nemá pre nich žiadne východisko. Neexistuje totiž hmotnoprávna norma, ktorá by umožnila ochranu ich vlastníckych práv, pričom všeobecné súdy odmietajú rešpektovať dohovor. Aj keď majú sťažovatelia možnosť nápravy prostredníctvom odvolania, čo aj využili, v záujme hospodárnosti konania pred

súdom a preukázania úmyselného porušenia ich ľudských práv žiadajú, aby ústavný súd rozhodol aj napriek tomu, že sťažovatelia nevyčerпали všetky možnosti nápravy. Plynutím času sa kriminalizuje život sťažovateľov.

Sťažovatelia žiadajú vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie označených článkov ústavy a dohovoru v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 18 C 59/2007 s tým, aby bol rozsudok okresného súdu z 31. marca 2009 zrušený, a zároveň mu bolo prikázané konať vo veci tak, že bude daná prednosť dohovoru pred zákonom o dobrovoľných dražbách. Požadujú tiež primerané finančné zadosťučinenie po 10 000 € pre každého zo sťažovateľov, ako aj úhradu trov právneho zastúpenia advokátom v sume 3 000 €, pričom zároveň žiadajú o ustanovenie právneho zástupcu ústavným súdom.

Napokon sa domáhajú, aby ústavný súd predbežným rozhodnutím vykonal abstraktnú kontrolu ústavnosti § 21 ods. 2 zákona o dobrovoľných dražbách. Až po rozhodnutí ústavného súdu o tejto prejudiciálnej otázke navrhujú rozhodnúť vo veci samej.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach,

na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 53 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov. Ústavný súd neodmietne prijatie sťažnosti, aj keď sa nesplnila podmienka podľa odseku 1, ak sťažovateľ preukáže, že túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

Podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažnosť možno podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť.

Tú časť sťažnosti, ktorá sa týka D. M., O. M. a M. A. M., považuje ústavný súd za sťažnosť podanú niekým zjavne neoprávneným.

Uvedené osoby neboli a nie sú účastníkmi konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 18 C 59/2007, a preto je už na prvý pohľad vylúčené, aby postupom okresného súdu alebo jeho rozsudkom mohli byť dotknutí vo svojich označených právach podľa ústavy a dohovoru.

Odlišná je situácia vo vzťahu k J. M. Túto časť sťažnosti treba považovať predovšetkým za oneskorene podanú.

Ústavnému súdu nie je známe, kedy presne bol rozsudok okresného súdu č. k. 18 C 59/2007-241 z 31. marca 2009 (proti ktorému sťažnosť smeruje) J. M. doručený.

Vzhľadom na skutočnosť, že odvolanie J. M. proti rozsudku bolo do podateľne okresného súdu osobne doručené 21. mája 2009, javí sa ako nepochybné, že mu rozsudok musel byť doručený najneskôr uvedeného dňa. Sťažnosť ústavnému súdu však odovzdal na poštovú prepravu až 8. augusta 2009, teda po uplynutí zákonnej dvojmesačnej lehoty.

Ďalej možno uviesť, že aj keby bola sťažnosť včas podaná, musela by byť odmietnutá pre nedostatok právomoci ústavného súdu.

Ako to vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, právomoc ústavného súdu poskytovať ochranu základným právam a slobodám je daná iba subsidiárne, teda len vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy.

Proti rozsudku okresného súdu bolo prípustné odvolanie ako riadny opravný prostriedok. J. M. ho aj podal. Preto právomoc poskytnúť ochranu jeho označeným právam podľa ústavy a dohovoru má príslušný krajský súd v rámci odvolacieho konania. Tým je zároveň vylúčená právomoc ústavného súdu.

Nepripustnosť sťažnosti v zmysle ustanovenia § 53 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde prichádza do úvahy vtedy, ak existujúci účinný prostriedok na ochranu základného práva alebo slobody účastník konania nevyužije. Vtedy možno uvažovať aj nad prípadnou aplikáciou dôvodov hodných osobitného zreteľa, pre ktoré nebol účinný prostriedok využitý. Ak však bol existujúci účinný prostriedok využitý, neprichádza do úvahy postup navrhovaný J. M.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. septembra 2009